

Onderwerp: Decembercirculaire 2013 Gemeentefonds

BBV nr: 2014/38464

1 Inleiding

De besluitvorming over het gemeentefonds vindt zijn uitwerking in de jaarlijkse mei- en septembercirculaire. De decembercirculaire rondt een aantal zaken af, die in hoofdzaak betrekking hebben op het jaar dat op zijn einde loopt. Deze circulaire wijkt daar in zoverre van af dat ook de consequenties van de begrotingsafspraken 2014 die na Prinsjesdag zijn gemaakt en die gevolgen hebben vanaf het jaar 2013, in de circulaire zijn opgenomen. Daarnaast bevat de circulaire informatie over de decentralisaties. In deze nota worden de belangrijkste punten op een rij gezet en wordt, waar mogelijk, aangegeven wat de financiële consequenties zijn voor Haarlem.

2 Besluitpunten college

1. Het college neemt kennis van de (financiële) uitkomsten van de decembercirculaire 2013 en houdt daarbij voor 2013 rekening met een raming van de onderuitputting van de rijksuitgaven voor dat jaar van € 100 mln.
2. Het door het Rijk toegezegde extra bedrag voor transitie jeugd ad € 300.000 in te zetten voor het tekort aan programmabudget in 2014 ad € 280.000 zodra deze via een volgende circulaire wordt geformaliseerd.
3. Bij de kadernota 2014 een afweging maken om een buffer voor het sociaal domein te in te stellen in de vorm van een reserve. Vooruitlopend op de vorming van de reserve de bedragen aan extra gelden van 2013 en 2014, die een relatie hebben met het sociaal domein, van in totaal € 1,1 miljoen, steeds van een expliciete afweging te laten vergezelen tussen beleidsdoel en buffervorming sociaal domein.
4. Te laten onderzoeken in hoeverre de taakstelling dekking apparaatskosten van € 375.000 d.m.v. een korting van 5% op de ontvangen budgetten voor taakmutaties en decentralisaties realistisch is en hierover te besluiten bij de kadernota 2014.
5. De financiële uitkomst over de jaren 2011, 2012 en 2013 mee te nemen in de jaarrekening 2013 en via een voorstel tot bestemming van het rekeningsresultaat 2013 de in tabel 2 aangegeven middelen voor taakmutaties over te hevelen naar 2014. Met inachtneming van het gestelde onder besluitpunt 2 kunnen de beleidsafdelingen ingevolge de bestaande procedure een bestedingsvoorstel doen voor die budgetten die geen directe relatie hebben met het sociaal domein. Verwerking vindt plaats bij de 1^e Bestuursrapportage 2014.
6. De uitkomst voor 2014 en volgende jaren te verwerken in het financieel meerjarenbeeld als onderdeel van de Bestuursrapportage 2014 en de Kadernota 2014.
7. De betrokkenen worden geïnformeerd over de uitkomsten van de circulaire.
8. De nota wordt ter informatie aan de commissie Bestuur gezonden.

3 Beoogd resultaat

Het in kaart brengen van de (financiële) resultaten van de decembercirculaire 2013 en de betekenis daarvan voor het financiële beeld van de gemeente Haarlem

4 Argumenten

Bij de behandeling van de circulaire wordt in deze nota nader ingegaan op de betekenis ervan voor de onderscheiden jaren. Daarnaast wordt stilgestaan bij de meest recente informatie op het gebied van de decentralisaties in het sociaal domein en bij overige ontwikkelingen die voor de komende jaren van belang zijn.

Afwikkeling 2011 en 2012

De algemene uitkering over **2011** sluit met een voordeel van € 156.000. Een belangrijk deel daarvan wordt verklaard door de definitieve vaststelling van de uitkeringsfactor op 1,537. Dat is één punt hoger dan de laatst vermelde stand. Daarmee is de uitkering voor 2011 definitief vastgesteld. Het voordeel zal worden meegenomen bij het opstellen van de jaarrekening 2013.

De hoogte van algemene uitkering over **2012** is nog niet definitief vastgesteld. Zo dient de uitkeringsfactor voor 2012 nog te worden bepaald en zijn ook nog niet alle cijfers die van belang zijn voor de diverse verdeelmaatstaven door het CBS aangeleverd. De al wel doorgevoerde wijzigingen (o.a. voor de verdeelmaatstaven *laag inkomen*, *klantenpotentieel* en *omgevingsadressendichtheid*) leiden tot een positieve bijstelling met € 100.000. Ook dit voordeel zal worden meegenomen in de jaarrekening 2013.

Afwikkeling 2013

Verwerking van de begrotingsafspraken die na Prinsjesdag zijn gemaakt, hebben geleid tot hogere rijksuitgaven in 2013. Het gaat daarbij om een bedrag van € 650 mln voor intensiveringen bij onderwijs. In lijn met de normeringsafspraken (gelijk de trap op en af) leiden deze hogere rijksuitgaven tot een positieve bijstelling van het accres t.o.v. de septembercirculaire met € 120 mln. Daar staat tegenover dat er sprake is van een voorlopig geraamde onderuitputting op de departementale begrotingen van € 40 mln.

Gelet op ervaringen uit het recente verleden, waarbij de daadwerkelijke onderuitputting aanmerkelijk hoger uitviel (in 2012 € 192 mln) achten wij het raadzaam om voor 2013 vooralsnog uit te gaan van een onderuitputting van € 100 mln). Als hiermee rekening wordt gehouden resteert voor Haarlem per saldo een voordeel op het accres van € 230.000. In afwachting van de definitieve vaststelling van de algemene uitkering 2013 zal dit bedrag in de jaarrekening worden meegenomen.

Voor de uitvoeringskosten inburgering ontvangen gemeenten in 2013 eenmalig een extra bijdrage. Voor Haarlem komt deze bijdrage neer op € 383.000. De gemeente is niet verplicht om dit geld ook daadwerkelijk in te zetten voor inburgering.

Als centrumgemeente ontvangt Haarlem eenmalig een bijdrage van € 100.000 in de voorbereidingskosten voor ESF-projecten. De centrumgemeente krijgt dit geld voor de coördinerende rol en de daarmee samenhangende opstart en voorbereidingskosten.

Ook ontvangt Haarlem als centrumgemeente eenmalig € 70.000 extra voor maatschappelijke opvang. Het gaat daarbij om een tegemoetkoming in de kosten die de gemeente maakt ter voorbereiding van de onderbrenging van het beschermd wonen in de Wmo 2015 en het overleg hierover met de regiogemeenten. E.e.a. betekent dat het bedrag dat Haarlem in 2013 voor maatschappelijke opvang ontvangt (€ 6,76 mln) eenmalig met € 70.000 wordt opgehoogd.

2014 en meerjarenperspectief

De meerjarige doorwerking van de begrotingsafspraken op het accres geeft het volgende beeld (- is nadeel).

	2014	2015	2016	2017	2018
Cumulatieve mutatie tov sept. circulaire (mln)	- 68	121	134	158	162
Cumulatieve mutatie accres Haarlem (mln)	- 0,7	1,1	1,3	1,5	1,5

Het lagere accres voor 2014 is een direct gevolg van het naar voren halen van de rijksuitgaven voor onderwijs. Dat leidt enerzijds tot een verhoging van de rijksuitgaven (en het accres) in 2013 en anderzijds tot een verlaging van de rijksuitgaven (en het accres) in 2014. Bij het meerjarenperspectief moet wel de kanttekening worden gemaakt dat het voor de latere jaren allemaal nog erg onduidelijk is hoe het accres zich verder zal ontwikkelen. Eerder is er bij de besluitvorming over de septembercirculaire 2013 gekozen voor het uitgangspunt om recente informatie over het meerjarige ontwikkeling van accres één op één te verwerken in de Haarlemse meerjarenramingen. In lijn met dit uitgangspunt worden de nieuwste accresgegevens uit de decembercirculaire meegenomen in de bijgestelde meerjarenraming.

Voor intensivering van de armoedebestrijding wordt voor 2014 € 70 mln beschikbaar gesteld en voor 2015 en latere jaren structureel € 90 mln. Aandeel Haarlem in 2014 € 615.000 en voor 2015 en volgende jaren € 840.000 .

Vanwege de overdracht van taken aan gemeenten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) bij provinciale instellingen wordt er voor de jaren 2014 t/m 2017 € 41 mln aan het gemeentefonds toegevoegd en voor de jaren daarna € 47 mln. Aandeel voor Haarlem € 77.000, oplopend tot € 88.000.

Er vindt een correctie plaats van de gelden die Haarlem ontvangt voor vrouwenopvang. Dit houdt verband met de overgang van Castricum naar de centrumgemeente Alkmaar. De correctie komt neer op een structurele verlaging met € 62.000.

Extra bijdragen in de circulaire die zijn gerelateerd aan het Sociaal Domein

Uit de, hiervoor aangegeven, bijstellingen voor 2013, en voor 2014 en volgende jaren, blijkt dat Haarlem in een aantal gevallen extra gelden ontvangt voor beleidsdoelen en transitieopgaven die een directe relatie hebben met het Sociaal Domein. Als deze op een rij worden gezet levert dat het volgende beeld op.

Tabel 1: aan het sociaal domein gerelateerde budgetten ontvangen via de algemene uitkering

September circulaire 2013	*€ 1.000	
Armoedebeleid Stelpost	160	
December circulaire 2013		
Armoedebeleid	584	besluit incidenteel of structureel (structurele post)
Inburgering	364	Besluit al dan niet continuering 1 jaar
Jeugd transitiebudget	300	aangekondigd nog niet opgenomen in circulaire
	<u>1.408</u>	
Tekort transitiebudget	<u>-280</u>	
Te storten in ARS	1.128	Besluit: vormen algemene reserve sociaal domein (Kadernota 2014)
Niet opgenomen		
ESF aanvraag voorbereiding	100	centrum functie
MO	70	centrum functie (extra taak beschermd wonen RIBW)

Het is gebruikelijk om aan hoofdafdelingen te vragen om met een voorstel te komen waarin wordt aangegeven voor welke taken/activiteiten de beschikbaar gestelde gelden worden ingezet en welke kosten met deze activiteiten zijn gemoeid. Het omgekeerde geldt in die gevallen waarin er een taakgerelateerde korting op algemene uitkering wordt toegepast.

Gelet op het tekort aan transitiebudget (begroting 2014) achten wij het raadzaam om allereerst het tekort aan transitiebudget ad. € 280.000 aan te vullen zodra het transitiebudget voor Jeugd ad € 300.000 in een volgende circulaire formeel beschikbaar wordt gesteld.

Gelet op de risico's en onzekerheden in het sociaal domein zal bij de Kadernota 2014 een afweging worden voorgelegd waarom de vorming van een buffer voor het sociaal domein al dan niet wenselijk is. De vorm van een buffer is het instellen van een reserve sociaal domein. Daar de verwachting groot is dat het vormen van een buffer voor het sociaal domein noodzakelijk is, worden de extra gelden ad € 1,1 miljoen nu al afgewogen. De afweging vindt plaats tussen noodzaak om extra gelden al dan niet partieel aan te wenden voor het beleidsdoel of om deze gelden te reserveren als buffer voor het sociaal domein.

Decentralisaties

De algemene verwachting was dat de decembercirculaire voor gemeenten voldoende informatie zou bevatten om te gebruiken bij de voorbereiding van de transitie en transformatie die moet gaan plaatsvinden in het kader van de decentralisaties. Helaas is de informatie die de circulaire biedt nogal pover. Daarbij is vooral de budgettaire kant nog steeds onvoldoende duidelijk. Bekend is dat er een Deelfonds Sociaal Domein zal worden gecreëerd vanuit de geldstromen voor het Participatiebudget, de middelen voor de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de middelen voor uitvoering van de Jeugdwet. Op dit moment is er alleen duidelijkheid over het budget dat meekomt voor de Jeugdwet en dat indicatief voor 2015 is bepaald op ruim € 3,4 mrd. Op basis van een historisch model is dit budget verdeeld over de gemeenten. Het aandeel van Haarlem bedraagt € 27,1 mln.

Na het uitkomen van de circulaire is bekend geworden dat gemeenten in 2014 € 32 mln extra ontvangen om zich voor te bereiden op de nieuwe taken op het gebied van Jeugdzorg. Vermoedelijk zal het Haarlemse aandeel uitkomen op € 300.000. Dit bedrag is nog niet in de berekeningen meegenomen.

Bij de Wmo is op 6 november 2013 door het kabinet aangegeven dat de functie (en het budget) voor persoonlijke verzorging grotendeels naar de Zorgverzekeringswet wordt overgeheveld. Dit was voor de VNG aanleiding om het overleg met de staatssecretaris op te schorten. Op basis van een, door de bijzondere ledenvergadering op 29 november aangenomen, resolutie heeft de VNG onderhandeld met het kabinet. Het daaruit voortkomende onderhandelingsresultaat is onlangs door een ruime meerderheid van de gemeenten (waaronder Haarlem) verworpen. Het is nog onduidelijk wat dit voor – financiële – gevolgen zal hebben. Meer duidelijkheid over budgetten zal er vermoedelijk pas komen ten tijde van de publicatie van de meicirculaire. Dat gaat ook op voor de Participatiewet.

Al met al is het erg onbevredigend dat er op dit moment nog zoveel onzekerheden zijn met betrekking tot de decentralisaties en de daarmee over te hevelen gelden, terwijl er van gemeenten wel wordt verwacht dat zij zich tijdig en goed voorbereiden op de overdracht van de taken.

Overige mededelingen

Herverdeling gemeentefonds

De voorbereiding van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds vanaf 2015 loopt volgens schema. Uitgangspunt bij de herverdeling is dat het totale budget ongewijzigd blijft. De herverdeling tussen gemeenten zal winnaars en verliezers kennen. In de eerste maanden van 2014 zullen de eerste uitkomsten per gemeente beschikbaar komen. Het is op voorhand niet aan te geven hoe e.e.a. voor Haarlem zal uitpakken. In lijn met bestaande afspraken is het mogelijke nadeel dat een gemeente van de herverdeling kan ondervinden gemaximeerd tot € 15 per inwoner. Voor Haarlem zou dat neerkomen op maximaal € 2,25 mln.

Schatkistbankieren

Is met ingang van 2014 van kracht. Gemeenten mogen ingevolge deze regelgeving alleen nog overtollige gelden aanhouden bij 's Rijks schatkist of uitlenen aan mede overheden. Gemeenten dienen zich in de jaarstukken 2014 en verder over het schatkistbankieren te verantwoorden.

Regelgeving over verbonden partijen BBV

In begroting en jaarrekening moet een lijst van verbonden partijen worden opgenomen. Ook wordt voorgeschreven welke informatie per verbonden partij tenminste moet worden opgenomen.

Normering topinkomens

In de jaarstukken van de gemeente en van verbonden partijen moeten gegevens worden opgenomen over salarissen topfunctionarissen (gemeente: secretaris en griffier) ongeacht of zij de norm overschrijden. De norm geldt ook ten aanzien van de inhuur van externen. Deze gegevens dienen ook uiterlijk 1 juli aan BZK worden doorgegeven.

Verwerking taakmutaties/decentralisatie-uitkeringen

Algemeen beleid Haarlem

Via circulaire van het rijk wordt de gemeente geïnformeerd over de bijdragen uit het gemeentefonds, inclusief de zogenaamde taakmutaties. Taakmutaties betreffen nieuwe taken of intensivering van taken of vermindering van taken, waarvoor extra middelen worden

ontvangen of waarvoor juist extra wordt gekort. Het staat de gemeente vrij deze middelen te bestemmen.

Normaliter kunnen beleidsafdelingen door middel van een onderbouwd bestedingsvoorstel doen aan het college een beroep doen op dergelijke middelen. Zoals eerder in deze nota aangegeven, zijn wij voornemens om een uitzondering te maken voor die bedragen die zijn gerelateerd aan het sociaal domein. Deze zullen worden gebruikt om het geraamde tekort op het transitiebudget in 2014 te dekken en voorts om een buffer te vormen voor het sociaal domein.

Voor de niet aan het sociaal domein gerelateerde bedragen geldt de normale procedure. Na akkoord van het college wordt het budget via de bestuursrapportage aan het betreffende beleidsveld toegevoegd. Tot die tijd komen de middelen op een stelpost.

Kortingen van het rijk moeten eveneens doorwerken in het werkbudget van het betreffende beleidsveld. Afdelingen moeten aangeven hoe de korting verwerkt kan worden. Het is ook mogelijk dat de korting niet verwerkt kan worden in de lasten. Dit heeft een nadelig effect op de begroting en hiervoor moet een bestuurlijk goede onderbouwing worden aangeleverd. De verwerking van kortingen wordt opgenomen in de bestuursrapportages.

Taakstelling dekking apparaatskosten

Bij de begroting 2013 is besloten om apparaatskosten te dekken uit taakmutaties en decentralisatie-budgetten, die via de algemene uitkering worden ontvangen. Hiervoor is een structurele bezuiniging ingeboekt van € 375.000. Beleid is dat 5% van de ontvangen vergoedingen taakstellend wordt aangewend voor dekking van apparaatskosten. Er geldt daarbij een uitzondering voor de situatie dat middelen aan onze begroting worden toegevoegd vanuit een rol als Centrumgemeente. Daarnaast wordt een grensbedrag ingesteld van € 100.000 voor het toepassen van de korting van 5%.

Uit de opstelling in tabel 2 en 3 blijkt dat de invulling van de taakstelling tot nu toe nog slechts een bedrag van ca € 70.000 oplevert. Met het oog daarop verdient het aanbeveling om te laten onderzoeken in hoeverre de taakstelling nog realistisch is en hierover bij de kadernota een besluit te nemen.

Taakmutaties/ decentralisatie uitkeringen decembercircularre 2013

Voor de middelen die in de decembercircularre 2013 nog in jaar 2013 zijn verstrekt, geldt dat gezien het late moment van beschikbaar komen, de prestaties niet meer in 2013 worden uitgevoerd. Om de middelen te kunnen overhevelen naar 2014 zal een voorstel tot bestemming rekeningresultaat worden gedaan.

In tabel 2 is een overzicht opgenomen van de taakmutaties uit de decembercircularre 2013. Daarbij is de korting van 5% ter invulling van de taakstelling toegepast. De taakmutaties waarop de korting is verwerkt zijn aangegeven met *.

Tabel 2 Taakmutaties en decentralisatie uitkeringen decembercirculaire 2013

bedragen x € 1.000

Afd.	Circulaire	Taakmutaties en integratie- en decentralisatieuitkeringen (- is korting budget, + is verhoging budget)	2013 via jaarrekening	2014	2015	2016	2017	2018
SZW	dec-13	Taakmutaties in de basis Armoedebeleid *		584	779	800	826	839
		Decentralisatie en integratie uitkeringen						
SZW	dec-13	Uitvoeringskosten inburgering *	364					
SZW	dec-13	Vorbereidingskosten ESF (centrumgemeente)	100					
STZ	dec-13	Maatschappelijke opvang OGGz (centrumgemeente)	70					
VVH	dec-13	Provinciale taken vergunningverlening T&H		77	77	77	77	88
STZ	dec-13	Vrouwenopvang (correctie Alkmaar)		-62				
		Totaal mutaties december-circulaire 2013	534	599	856	877	903	927
CS		Invulling taakstelling 5% dekking apparaatskosten (- 375)	19	31	41	42	43	44

* bedragen na verwerking van 5% korting voor dekking apparaatskosten

Resterende taakmutaties/ decentralisatie uitkeringen septembercirculaire 2013

De taakmutaties van 2013 zijn in de 3^e Bestuursrapportage 2013 verwerkt. De resterende taakmutaties/decentralisatie-uitkeringen zijn in tabel 3 opgenomen.

Tabel 3 Resterende Taakmutaties en decentralisatie uitkeringen septembercirculaire 2013

bedragen x € 1.000

Afd.	Circulaire	Taakmutaties en integratie- en decentralisatieuitkeringen (- is korting budget, + is verhoging budget)	2014	2015	2016	2017	2018
SZW	sep-13	Taakmutaties in de basis Armoedebeleid * (overgeheveld naar 2014; stelpost)	160				
		Decentralisatie en integratie uitkeringen					
STZ	sep-13	Vrouwenopvang (overgeheveld van 2013; stelpost)	75				
STZ	sep-13	Vrouwenopvang	75				
DV	sep-13	Wmo*	757	757	757	757	757
		Totaal mutaties mei-circulaire 2013	1.067	757	757	757	757
CS		Invulling taakstelling 5% dekking apparaatskosten (- 375)	48	40	40	40	40

* bedragen na verwerking van 5% korting voor dekking apparaatskosten

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester